

DE STRUCTURELE BEZUINIGINGEN OP EEN RIJ

Type bezuiniging gestegen kosten	Aangekondigd	Gaat in op	Per jaar	Bijzonderheid
Bestuur en Management	Sept. 2009	1 aug. 2010	90 miljoen	Deze bezuiniging betreft de gewone bekostiging van de scholen, maar is aangekondigd als een bezuiniging op bestuur en management. Aangezien in het primair onderwijs nog geen 5% van de bekostiging gebruikt wordt voor bestuur en management, kan dit bedrag daar niet volledig op bezuinigd worden.
Groeiregeling	Sept. 2009	1 aug. 2010	46 miljoen	
Passend Onderwijs	Maart 2010	1 aug. 2010	31 miljoen	Zeer kort van tevoren aangekondigd, zodat scholen hierop niet konden anticiperen.
Materiële Instandhouding			± 200 miljoen tekort	Onderzoek: 25.000 per school tekort per jaar.
Wijziging Gewichten-regeling				Macro geen bezuiniging, micro oplopend tot soms vele procenten op de begroting.

TOTALE UITGAVE VAN DE OVERHEID PER LEERLING

€ 5.350,- primair onderwijs

€ 7.110,- voortgezet onderwijs

€ 6.450,- mbo

€ 5.800,- hbo/wo

De kansen van Bastiaan

Bastiaan zit nu 5 maanden in groep 8 van basisschool de Sleutel. De weg naar de laatste groep in de basisschool was voor hem, maar ook voor zijn medeleerlingen en de leerkrachten een niet te vergeten avontuur. De goede samenwerking met de ouders is cruciaal geweest. En, zonder goede ondersteuning en ambulante begeleiding had hij nooit op school kunnen blijven.

Zijn medeklasgenootjes vinden Bastiaan grappig. Laatst zei zijn vriend Tim tegen hem: 'Je kan me de rug op.' Heel de klas moest lachen want Bastiaan stond al naast hem en wilde ook letterlijk op zijn rug klimmen. De leerlingen vinden het knap dat Bastiaan alle verjaardagen van hen zo uit zijn hoofd kan opnoemen. Bastiaan kent zijn medeklasgenootjes al jaren en hij voelt zich veilig bij hen. In de klas is er ook een buddysysteem. Dit heeft de ambulante begeleider Henk bedacht. Henk begeleidt de leerlingen om goed met Bastiaan om te gaan. Iedere week helpen drie leerlingen uit de klas Bastiaan. In de vrije momenten is er altijd iemand bij hem, en soms doen ze samen een spelletje op de computer. Dankzij Henk, werkt Bastiaan ook met speciale educatieprogramma's¹ die zich richten op de verbetering van zijn communicatie en gedrag.

Veel extra aandacht

Juf Ingrid vond het omgaan met Bastiaan in het begin van het schooljaar moeilijk. Gelukkig heeft de ambulante begeleider Henk haar veel tips gegeven en gaat het nu beter. Bastiaan vraagt veel aandacht omdat hij heel snel is afgeleid door alle prikkels die hij in de klas krijgt en door wat er om hem heen gebeurt. Bastiaan heeft daarom tijdens de taal en rekenlessen, een eigen werkhoek achterin het lokaal. Hij heeft overzicht over de hele klas en ziet juf Ingrid altijd. Zijn werkhoek is speciaal voor hem ingericht en hij mag daar gaan zitten wanneer hij wil. Pictogrammen met taken en pauzes van de dag helpen zijn dag structureren. Bastiaan weet precies wat en wanneer hij zijn taken voor school moet doen. Als hij klaar is, mag hij zelf bedenken wat hij doet. Om zich goed te concentreren luistert hij ook vaak naar muziek. Hij heeft pas een nieuwe Ipod en is daar heel blij mee. In de werkhoek heeft Bastiaan ook een eigen computer met op hem afgestemde educatieve software. Als de ambulante begeleider Henk er is, werken ze samen in zijn werkhoek. Dat stoort minder.

Naar het voortgezet onderwijs

Volgens juf Ingrid heeft Bastiaan zelfs nu veel moeite om zich op zijn eigen werk te concentreren. De schoolresultaten van Bastiaan zijn, mede door zijn aparte werkhoek in de klas, wel beter dan in het begin van het schooljaar, maar passen nog altijd niet bij de capaciteiten die hij volgens juf Ingrid zeker heeft. Ze maakt zich dan ook zorgen over het advies dat zij binnenkort moet geven over het type voortgezet onderwijs waar Bastiaan het beste naar toe kan gaan. Eigenlijk zou hij de havo moeten kunnen doen. Daarvoor is hij slim genoeg. Maar ze is bang dat hij zich op de grote scholengemeenschap met alle lokaalwisselingen, de verschillende leraren, en andere nieuwe indrukken niet staande houdt. Ze vreest dat hij dit niet aan kan en uiteindelijk op het vmbo in het leerwegondersteunend onderwijs terecht zal komen. En het is nog maar de vraag of hij het daar dan wel redt om binnen de vereiste tijd een diploma te halen. Een andere mogelijkheid is misschien het voortgezet speciaal onderwijs, de diplomagerichte stroom. Ook daar kan hij een havodiploma halen, maar dan wel in een 'speciale setting' (VSO leerling kost €17.000 op jaarbasis²).

¹ Bron: <http://www.passendonderwijs.nl/files/media/nieuws/Rapportrichtlijnenkengetallen.pdf>

Terugblik

Al in de eerste twee groepen bleek dat Bastiaan ander gedrag vertoonde dan andere leerlingen. De leraren hebben zijn gedrag en leervorderingen met zijn ouders en met de interne begeleider besproken. Uit die gesprekken zijn suggesties gekomen om Bastiaan extra te ondersteunen bij het leren. Ook zijn er diverse afspraken gemaakt in de groep en in de school, waardoor er meer structuur in de dag zit. Iets waar Bastiaan veel behoefte aan heeft. In groep drie hebben de ouders na uitgebreide gesprekken en schooladviezen besloten om een (psychiatrisch) onderzoek te laten uitvoeren. Uit dat onderzoek bleek dat hij autistisch is.

Met rugzakje op eigen school

Omdat de school in groep vier geen kans meer zag om Bastiaan goed te begeleiden, heeft de school aan de ouders het advies gegeven om een indicatie speciaal onderwijs aan te vragen. Die indicatie is dat schooljaar afgegeven en de ouders hebben er na lang wikken en wegen en in overleg met de school voor gekozen om Bastiaan op de gewone basisschool te houden. Hij heeft nu leerlinggebonden financiering (een rugzakje). Met dit extra geld komt een speciale juf (ambulante begeleider) van de speciale school zijn leerkracht ondersteunen en begeleiden om zo Bastiaan beter te leren leren. (Dit bedrag is € 4.253,29³ per rugzakleerling op jaarbasis) Ook de school zelf krijgt geld om Bastiaan extra te helpen. (Personele kosten € 6.043,72 per rugzakleerling op jaarbasis) De juffen en meesters die hij de afgelopen jaren op de basisschool heeft gehad hebben goede ondersteuning van onderwijsassistenten in de klas gehad. Bastiaan heeft zich beter leren concentreren, en kan beter omgaan met de prikkels die op hem afkomen. Daardoor is voorkomen dat Bastiaan naar een school voor speciaal basisonderwijs moest. Dat was voor hem fijn, want daarmee kon hij bij zijn buurtgenootjes op school blijven.

Klagende ouders

De leerkrachten van Bastiaan zijn erg te spreken over deze aanpak. Al was het aanvragen van het rugzakje een flinke papierwinkel. Ook de herindicatie leverde de docenten weer veel werk op. Maar uiteindelijk was iedereen met de extra ondersteuning geholpen. Niet in de laatste plaats ook de klasgenootjes van Bastiaan. Door de extra ondersteuning van de ambulante begeleider uit het speciaal onderwijs, vroeg Bastiaan minder tijd en aandacht van zijn leerkracht. Die kon dus meer aandacht geven aan de andere leerlingen. In groep 1, 2 en 3 was dat wel anders. Omdat er nog een andere leerling in de klas bij Bastiaan zat, die weer om andere redenen meer dan gemiddelde aandacht vroeg, had de leerkracht onvoldoende tijd voor de andere leerlingen. Hun ouders gingen hierover bij de school klagen. Sinds de extra begeleiding voor Bastiaan en de andere leerling is dit probleem opgelost.

Minder geld voor extra steun

Met de beoogde bezuinigingen staan veel belangen van kwetsbare kinderen als Bastiaan op het spel. In het geval van Bastiaan betekent de bezuinigingen op de rugzak: minder geld voor de eigen school om hem extra te ondersteunen en daarnaast veel minder uren begeleiding door de ambulante begeleider. Het kan betekenen dat de gewone basisschool dan niet meer de mogelijkheid heeft of de leerkracht niet in staat is om Bastiaan verantwoord onderwijs te geven en thuis komt te zitten. Een verwijzing naar het duurdere speciaal onderwijs (€15.000 per leerling op jaarbasis) is dan niet ondenkbaar. Maar door de bezuinigingen wordt ook het speciaal onderwijs getroffen. Daar komt bij dat ook het samenwerkingsverband WSNS geen bekostigingsmiddelen heeft voor kinderen die voor het (V)SO geïndiceerd zijn. Voor Bastiaan is het dan maar de vraag op welke school hij nog onderwijs kan krijgen dat aansluit bij zijn onderwijsbehoeften.

Minder ambulante begeleiders

Eigenlijk betekent het dus dat het wegvallen van de extra begeleiding door de ambulante begeleider zou betekenen dat leerlingen als Bastiaan naar een duurdere vorm van

onderwijs (15.000,- per leerling) moet doorstromen. Maar de bezuinigingen hebben ook effect op de zorgbudgetten voor de samenwerkingsverbanden in het primair onderwijs. De inzet van deze ambulante begeleiders wordt straks een stuk moeilijker. En het is ook mogelijk dat er minder geld naar het speciaal onderwijs gaat waardoor deze leerlingen als Bastiaan geen plek meer kunnen geven.

Waarheen met Bastiaan?

Waar zou Bastiaan dan heen moeten als hij niet meer op zijn eigen basisschool kan blijven zonder die extra begeleiding (€ 6.043,72 plus ambulante begeleiding € 4.253,29) en de extra leermaterialen (€ 959,- plus ambulante begeleiding € 442,-)? Eigenlijk zijn de problemen van Bastiaan veel te beperkt om hem naar het nog duurdere speciaal onderwijs (€ 15.000,-) te sturen. Maar dat zou dan wel de consequentie kunnen zijn. Met de bezuiniging op de zorgmiddelen kunnen de dure plekken in het speciaal onderwijs niet worden uitgebreid. Er ontstaan nu al wachtlijsten. Voor leerlingen als Bastiaan dreigt dan dat ze thuis komen te zitten omdat er nergens een plek voor hen is.